

AMBALAJ SEKTÖRÜ RAPORU 2024

Aralık 2024

*Gebze Ticaret Odası
Ticaret Bölümü*

AMBALAJ SEKTÖRÜ

Türkiye ambalaj sanayi hızlı gelişen bir sektördür. Hızlı kentleşme, nüfus artışı, yaşam standartlarının yükselmesi, kadınların iş hayatına katılımındaki artış, tüketim alışkanlıklarındaki değişimler, alışveriş merkezlerinin yaygınlaşması ile perakende alışveriş eğiliminin artması, tüketim ürünlerine olan talep artışı ve ihracatın artması sektörün hızlı gelişmesindeki başlıca etkenlerdir.

Türkiye'de ambalaj malzemesi üreten yaklaşık 3000 firma mevcuttur. Bu firmaların büyük çoğunluğu orta ve küçük ölçekli firmalardır. Ambalaj sektöründeki firmalar yoğun olarak İstanbul, İzmir, Bursa, Ankara, Konya, Kocaeli, Gaziantep, Adana, Kayseri ve Manisa'da faaliyet göstermektedir. Sektörde faaliyet gösteren firmalar; plastik, kağıt-karton, metal, cam ve ahşap ambalaj olmak üzere beş ana grupta üretim yapmaktadırlar.

Türkiye'de plastik ambalaj üretimi yaklaşık 3,7 milyon tonun üzerindedir. Türk PE ve PP dokuma torbalar ve çuvalar sektörü önemli üretim ve ihracat kapasitesine sahiptir. Kağıt, karton ve oluklu mukavva ürünleri, ambalaj sanayinin önemli sektörlerden biri haline gelmiştir ve ambalaj sanayindeki üretimin büyük bölümü bu sektöre aittir Türkiye gelişmiş bir cam sanayine sahiptir. Cam sanayinde, Türkiye Şişe ve Cam Fab. A.Ş. iç pazara hakim durumdadır ve Anadolu Cam, cam ambalaj ihracı yanı sıra ambalaj üretim teknolojileri de ihracat etmektedir.

Cam ambalaj, geri dönüşümün büyük önem kazandığı günümüzde, özellikle gıda sektöründe kullanılmaktadır. Ahşap ambalaj; en çok tarımsal ürünlerin (yaş meyve, sebze vb.) ambalajlanmasında kullanılan ahşap kutu, kasa ve paletlerden oluşmaktadır. Sektörde ISO ve yeni ISPM 15 standartlarında üretim yaygındır.

Ayrıca Türk ambalaj sektörü kalitede dünya standartlarına ulaşmıştır. ISO 9000, ISO 14001 ve ISO 22000 alan firma sayısında önemli bir artış vardır. Sektörde araştırma ve geliştirme ve bu bağlamda yapılan ambalaj tasarımları dünya çapında rekabet edebilmek için büyük önem kazanmış durumdadır.

TÜRKİYE'NİN DIŞ TİCARETİ

İhracat

Türk ambalaj sanayi ürünleri ihracatı 2019 yılında 4,7 milyar dolar olmuştur. Ayrıca büyük miktarda ambalaj, ihracat ürünü ambalajı olarak dolaylı yoldan ihracat edilmektedir. Ambalaj sanayi ihracatı son beş yılda 1 milyar dolar artmıştır. Küresel krizden dolayı pazarlarda meydana gelen daralma nedeniyle ambalaj ürünleri ihracatı 2009 yılında yaklaşık % 15 oranında azalmıştır. 2010 – 2015 yılları arasında ise yaklaşık %50 oranında bir artış göstererek 2,47 milyar dolardan 3,74 milyar dolar seviyesine yükselmiştir. 2015-2019 döneminde ise %26 artış göstererek 4,7 milyar dolara ulaşmıştır. 2019 yılında ambalaj sanayi ihracatında % 60,6'lık payı ile plastik ambalaj ürünleri ilk sırayı almaktadır.

Plastik ambalaj ihracatı bir önceki yıla göre %0,17 artarak 2019 yılında 2,9 milyar dolara yaklaşmıştır. İhracat edilen başlıca plastik ambalaj ürünleri; PP levhalar ve filmler; PE torbalar ve çantalar; PE veya PP şeritlerden örme torbalar ve çuvalardır. İhracat edilen diğer plastik ambalaj ürünleri; kapaklar, kaplar, damacanalara, şişeler ve benzeri eşyalardır. İhracat edilen diğer önemli ambalaj grubu ise % 24,4'lük ihracat payı ile kağıt ve karton ambalaj ürünleridir. 2019 yılında kağıt ve karton ambalajların ihracatı 1,2 milyar dolara yaklaşmıştır. İhracat edilen başlıca ürünler, kağıt ve kartonlar, oluklu mukavva, kutular, sandıklar ve diğer ambalajlama kaplarıdır.

Diğer önemli ambalaj grubu, toplam ambalaj sektöründeki %8,6'lık ihracat payı ile metal ambalajdır. İhraç edilen başlıca ürünler; alüminyum fiçiler, diğer metal fiçiler, konserve kutularıdır (sert veya katlanabilir kutular dahil). 2019 yılında metal ambalaj ürünlerinin toplam ihracatı 404 milyon dolar olmuştur. Cam ve ahşap ambalaj ürünleri diğer önemli ihracat ürünlerdir. Bu ürünler; damacanalara, şişeler, mataralar, kavanozlar, ampuller, ahşap kutu ve paletlerdir.

2019 yılında cam ambalaj ihracatı yaklaşık 142 milyon dolar, ahşap ambalaj ihracatı ise 29 milyon dolar olmuştur. Türk ambalaj sanayi ürünleri 200 üzerinde ülkeye, AB ülkeleri başta olmak üzere Bağımsız Devletler Topluluğu, Doğu Avrupa ve Orta Doğu ülkelerine ihraç edilmektedir.

Ülkeler bazında baktığımızda ise 2019 yılında İngiltere, Almanya, Irak, İsrail, İtalya, ABD, Fransa, İran, Hollanda başlıca ihracat yaptığımız ülkelerdir. 2019 yılında ambalaj sanayi ihracatında İngiltere'nin payı %8, Almanya'nın payı %7, Irak'ın payı % 7, İsrail'in payı %4,5 ve İtalya'nın payı %4 olmuştur.

Türkiye'nin Ambalaj Sanayi İhracatı, (Değer: Milyon ABD \$)

Ambalajlar	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Plastik (*)	2.208	2.530	2.734	2.439	2.445	2.584	2.855	2.860
Ahşap	35	37	38	31	30	29	31	29
Kağıt ve Karton	622	694	790	790	889	996	1.108	1.152
Cam	36	30	31	32	58	62	84	142
Metal	313	338	356	331	307	340	380	404
Toplam	3.214	3.629	3.949	3.739	3.848	4.144	4.603	4.717

*Kaynak: ITC-International Trade Center (Uluslararası Ticaret Merkezi)-Trademap
(*) Polietilen veya polipropilen şeritlerden örme torbalar ve çuvalar dahil*

İthalat

Türkiye'nin ambalaj malzemeleri ithalatı 2019 yılında 2018 yılına göre % 11,6 oranında azalarak yaklaşık 2,9 milyar dolar olmuştur. En önemli ithal kalemleri olan plastik ambalajlar ambalaj ithalatının % 53,6'sını, kağıt, karton ve oluklu mukavva ambalajlar ambalaj ithalatının % 37,3'ünü oluşturmaktadır.

Ambalaj malzemeleri ithalatımızda başlıca ülkeler Almanya, Çin, İtalya, ABD, Fransa, Polonya, Güney Kore, İspanya, Finlandiya, İngiltere ve İsveç'tir. Ambalaj malzemeleri ithalatımızda Almanya'nın payı % 19, Çin %12, İtalya %9, ABD, Fransa ve Polonya'nın payı %5 olmuştur.

Türkiye'nin Ambalaj Sanayi İthalatı, (Değer: Milyon ABD \$)

Ambalajlar	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Plastik (*)	1513	1525	1733	1876	1.723	1.762	1.896	1.679	1.555
Ahşap	8	10	11	12	9	8	10	10	8
Kağıt ve Karton	1287	1173	1293	1337	1.113	1.069	1.175	1.290	1.081
Cam	63	60	126	133	76	61	60	58	61
Metal	198	185	215	226	218	295	213	242	194
Toplam	3.069	2.953	3.378	3.584	3.146	3.200	3.358	3.282	2.901

Kaynak: ITC-International Trade Center (Uluslararası Ticaret Merkezi)-Trademap

(*) Polietilen veya polipropilen şeritlerden örme torbalar ve çuvallar dahil

DÜNYA TİCARETİ

Ambalaj sanayisi sektöründe büyümeyi sağlayan etkenler; kentleşme, inşaat ve konut yatırımları, gelişmeye başlayan sağlık hizmetleri sektörü ve Brezilya, Çin, Hindistan ve bazı Doğu Avrupa ülkeleri gibi gelişmekte olan ekonomilerdeki hızlı büyüme olarak sıralanabilir. Gelişmekte olan bölgelerde harcanabilir kişisel gelirden yaşanan artışlar tüketimi artırmakta ve artan tüketim sonucunda ambalaj talebi de yükselmektedir.

Örneğin, tüketiciler üzerindeki zaman baskısı nedeniyle çamaşır ve bulaşık makinesi gibi beyaz eşyalarda yaşanan talep artışı, sadece bu eşyaların paketlenmesi için gerekli olan ambalaj talebini değil, bu makinelerin çalıştırılması için gerekli olan ev bakım ürünleri talebini ve dolayısıyla bu ürünler için gerekli ambalaj talebini de artırmaktadır.

2019 yılı dünya ambalaj sanayi ihracatı yaklaşık 300 milyar dolar olmuştur. Bir önceki yıla göre % 3,1 oranında azalmıştır. Dünya ambalaj ihracatının % 55,5'ini plastik ambalaj, % 30,4'ünü kağıt-karton ambalaj oluşturmaktadır. Sırasıyla ihraç edilen diğer ambalaj ürün grupları; metal, cam ve ahşap ambalajlardır. Dünyanın en büyük ambalaj ihracatçı ülkeleri Çin, Almanya, ABD, İtalya, Japonya ve Fransa'dır.

Dünya Ambalaj Sanayi İhracatı, (Değer: Milyar ABD \$)

Ürün Grupları	2015	2016	2017	2018	2019
Plastik (*)	148,0	148,2	158,0	171,4	166,6
Kağıt ve Karton	79,7	79,5	85,6	95,5	91,2
Metal	21,4	20,5	21,5	23,4	22,9
Cam	9,3	9,6	9,9	11,0	11,1
Ahşap	3,9	4,0	4,3	5,1	4,9
Toplam	265,3	264,9	282,7	309,9	300,3

Kaynak: ITC-International Trade Center (Uluslararası Ticaret Merkezi)-Trademap

(*) Polietilen veya polipropilen şeritlerden örme torbalar ve çuvallar dahil

Dünya Ambalaj Sanayi İthalatı, (Değer: Milyar ABD \$)

Ürün Grupları	2015	2016	2017	2018	2019
Plastik (*)	146,2	147,5	158,4	171,0	165,5
Kağıt ve Karton	79,2	79,6	86,0	96,0	90,6
Metal	20,8	20,4	21,2	23,3	22,4
Cam	9,1	9,3	9,7	10,6	10,7
Ahşap	3,7	3,8	4,1	4,6	4,5
Toplam	261,9	263,5	282,7	309,1	297,1

Kaynak: ITC-International Trade Center (Uluslararası Ticaret Merkezi)-Trademap

(*) Polietilen veya polipropilen şeritlerden örme torbalar ve çuvallar dahil

Not: Çalışmada kullanılan veriler; TÜİK, T.C. Ticaret Bakanlığı ve çeşitli eğitim notlarından derlenmiştir.